

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICA

Preus de suscripció

REUS. Pies. 1'50 al mes.

Fora. Pies. 4'50 trimestre

Estranger. Pies. 9

Número solt 5 céntims

Anuncis segons tarifa

ANY XI.

REUS, DIUMENGE 22 D'OCTUBRE DE 1916

Núm. 242

GRAN HOTEL DE LONDRES

HOTEL DE PRIMER ORDRE

:: Habitacions amb telèfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i telèfon ::

S. GIL VERNET

METGE-CIRURGIA DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.—EX PREPARADOR
ANATÒMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA

Cirurgia :: Matriu :: Vies urinaries

Especialitat en la curació de les hernies

Consulta de 6 a 9

Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral. - BARCELONA

Els fets del 19 d'agost a Girona

(De l'extracte oficial de les sessions del Congrés corresponent a la del dia 16 d'octubre de 1916)

PARLA EN MARCELÍ DOMINGO

Su señoría ha hecho referencia al director general de Cuerpo de Carabineros que se hallaba aquel día en Gerona, y yo puedo decir a su señoría el momento en el que se vió obligado a intervenir ese general; S. S. puede comprobarlo preguntándole a él que, como hombre de honor, yo creo que habrá de decir la verdad. (El señor ministro de la Guerra: Ya he dicho que intervine.) El general Arizón estaba en la Rambla cuando acaecían los sucesos, se encontró a un paisano que disparaba el revólver, lo detuvo y al detenerlo, aquel paisano dijo: «No me toque usted.» «Deje usted de disparar», le contestó el general. «Soy un capitán del ejército», dijo aquel paisano, y entonces el general se dió a conocer y exigió a aquel paisano, que era capitán del ejército, que dejara de disparar. Esta fué la única intervención del general Arizón, esto fué lo único que presenció, y esto el general Arizón, que como antes he dicho, es hombre de honor, habrá de declarárselo a su señoría que fueron única y exclusivamente los militares vestidos de paisano los que dispararon y los sargentos con los sables los que apalearon brutalmente a los que paseaban por las Ramblas de Gerona. (El señor presidente agita la campanilla.—El señor Castroviudo: ¿Por qué? ¡No faltava más!)

PARLA EN VENTOSA I CALVELL

Yo lamento, señor ministro de la Guerra, que este debate no sea una interpelación en la cual hubiéramos venido todos preparados con los documentos oportunos, porque en ese caso tendría el gusto de leer a su señoría la relación de hechos formulada por el Ayuntamiento de Gerona, firmada por

luctuosos del 19 de agosto; hechos luctuosos, señor ministro de la Guerra, que no tiene su señoría derecho a decir que carecen de importancia, y que nosotros los traemos aquí como una plataforma electoral, cuando hace tiempo que han pasado ya las elecciones. En los hechos de Gerona, señor ministro de la Guerra, hubo 14 heridos, algunos de ellos graves, todos paisanos.

El señor ministro de la Guerra ha dicho que se haría justicia; pero no extraña su señoría que nosotros elevemos nuestra voz para estimular al Gobierno a que la haga, porque las palabras de su señoría en esta tarde, pretendiendo quitar importancia a aquellos hechos, relatándolos en forma que toda la población de Gerona, que los presenció, sabe que no es la que responde a la realidad de lo ocurrido, no es la prenda más segura de que esta justicia sea todo lo severa que debe ser.

Yo, señor ministro de la Guerra, he de terminar interesando una vez más del Gobierno, no sólo por imposición del derecho, sino en interés mismo del ejército, que procure que la justicia sea rápida y sea pronta. Que motivo hay para ello, ya que, sino lo hubiera, no se habría enviado a un oficial a un castillo, si se ha hecho, es evidente que hay culpa y hay responsabilidad, sentada esta premisa no hay duda de que no basta con enviar a un oficial a un castillo, sino que es preciso que a todos los que intervinieron en los hechos se les aplique la ley, que ha de pesar inexorablemente, sin distinciones entre militares y paisanos, sobre todos aquellos que la atropellan y la violan.

Lo que ocurrió en Gerona fué que una persona que desempeñaba allí una superior autoridad dentro del ejército, que no era el gobernador militar, sino otra persona, daba a sus subalternos y a sus oficiales un ejemplo tal que no era el más adecuado, ni el más a propósito para mantener el espíritu de disciplina y corrección que es indispensable en el ejército.

Esto es lo que dió lugar a esa serie de extralimitaciones que crearon en la población un estado de espíritu de indignación y de protesta. Yo no he presenciado los hechos, señor ministro de la Guerra; pero, después de ocurridos,

he tenido ocasión de hablar con personas de una rectitud y de una imparcialidad absolutas, pertenecientes a todos los partidos políticos y a todas las clases sociales, y he encontrado una unanimidad absoluta en la versión, una unanimidad absoluta en considerar que la responsabilidad de aquellos sucesos (que no era del ejército; como voy yo a culpar al ejército de e?) era de algunos elementos que pertenecían al ejército, y que determinaron, como consecuencia y remate, los hechos

lamentables del 19 de agosto; hechos luctuosos, señor ministro de la Guerra, que no tiene su señoría derecho a decir que carecen de importancia, y que nosotros los traemos aquí como una plataforma electoral, cuando hace tiempo que han pasado ya las elecciones. En los hechos de Gerona, señor ministro de la Guerra, hubo 14 heridos, algunos de ellos graves, todos paisanos.

La Diputació quasi pot dir-se que no té altre ingrés que'l repartiment que's fa entre ls pobles de la província, calculant-se aquest per la contribució territorial, industrial, urbana, pequiana, consoms, sal i alcoholos.

Es pobre la nostra Diputació i no és solament perqne, en general, els pobles no paguen el cpv que's hi pertoca (d'això ja n'parlarem) sinó pérque és la que cobra el tant per cent més baix de les quatre Diputacions catalanes.

La província de Barcelona paga per contingent el 14 per cent, Girona el 17, Lleida el 17, i Tarragona el 13 per cent.

Fent excepció de la de Barcelona, tant per les seves condicions com per la seva riquesa, les tres restants províncies poden quasi equiparar-se en importància i els gastos de les respectives corporacions no poden difereir en molt. En canvi ja pot veure el llegidor la diferència importantissima en el principal i quasi únic ingrés.

La Diputació tarragonina té un presupost de 823.000 pessetes; gasta en beneficencia 309.000 pessetes, en personal 75.000 i per instrucció pública 114.000.

L'any 1911 va acordar-se l'arriego del contingent provincial, havent-hi llavors majoria republicana i essent president l'actual republicà senyor Estivill.

De les condicions en que's verifica l'arrendament i derivacions del mateix ne parlarem en successius articles.

X. Y. Z.

Parlem-ne de la Diputació

I

Se n'ha parlat poc d'aquesta Corporació provincial, és a dir, poc, se n'ha parlat quasi massa, però quasi únicament baix l'aspecte polític i encara amb el sentit pitjor de la paraula, o sigui amb passió i faltant a l'octau manament amb reticències i malèvolas intencions, filles de la mala fe i de la ignorància.

Es llàstima que quan hi ha viciis que esmenar i defectes que corregir, en lloc de senyalar categòricament uns i altres per a millorar-los, les més de les vegades sigui l'insidia l'arma que s'usa, l'atac personal en lloc de senyalar concretament lo que pugui adoleixer de defectes, puig així s'evitarien disgustos, no s'enverinarien les qüestions, i tot seria en benefici de la bona administració i de les costums públics.

Ademés el poble estaria ben orientat i podria formar cabal concepte del mètode de conduir-se els seus representants, fós quina fós la significació política dels mateixos.

Aquí no's coneix res o quasi res de

ces, cap fet notable en el restant del front.

Al Caucas, els russos han anorreat enterrament la retaguardia turca prop de Kolkitalme, i a les properes de Marni que s'han obert pas a través de forces superiors.

En el front italià combats encarnats a la posició del Diente, i al Pasubio se succeeixen els atacs i contraatacs, amb violents bombeigs. Els austriacs, sense tenir en compte els sacrificis, llençaren quatre violents atacs, en columnes tancades, però el foc ben dirigit de les tropes italianes ha causat grans baixes en llurs línies, quedant la posició en poder dels italians, els quals feran 107 presoners. Al restant del front, accions d'artilleria, especialment a l'est de Gorizia i al Carso.

Després d'encarnicats combats, els serbis han conseguit derrotar als búlgars a la vora esquerra del Cerna; se han fet forts al poble de Brod; han pres els turons del nord d'aquest poble i el de Velessore. Els búlgars es retiren cap al nord perseguits pels serbis, que's han pres c' nons i important material de guerra i fet nombrosos presoners.

A l'Àlbania un destacament italià ha ocupat Jaskoviki, a la carretera de Korica, a l'est de Prometí.

A Bicaz els romanesos han atacat per sorpresa a l'enemic, han destruït 12 canons i després s'han retirat amb 600 presoners. A Góslaci també han sorprès a l'enemic, fent 300 presoners i prenen algunes ametralladores. A la vall de Usl i a Pedreal han rebutjat altres. A Bran han guanyat terreny i han barrat el pas de columnes.

RETALLS i COMENTARIS

Diu, en «Sabadell Federal», l'Angel Samblancat:

«El republicanismo se está volviendo en Cataluña asquerosamente españolero. No digo adrede español ni españolista, sino españolero. Pacta alianzas electorales con el Gobierno, cómo confesó en el Congreso Rodés. Vivé en «entente cordiale» con Romanones y su jiraca. Silencia la militarada de Gerona. Etcétera, etcétera. ¿Qué te parece, Moliner, está bien que al entierro de Morales concurriera, según «El Progreso», una representación del Casino Liberal y otra de las minorías monárquicas del Ayuntamiento de Gerona? ¿Qué significa eso? ¿Por qué o por quién derramó, de seguro inconscientemente, su sangre mi desgraciado paisano? Esos contubernios deben terminar. Si no, ¿cómo podremos acusar de falta de escrupulos a la Lliga? Pero yo estoy observando con tristeza que los republicanos no atacan a la Lliga por inmoral, ni por jesuita, ni por burguesa, sino por nacionalista. No hay

LA GUERRA

RESUM DE LES OPERACIONS

Exceptuant duels d'artilleria, particularment violents als sectors de Saillly-Saillisel, de Berny-en-Santerre i d'Ablaincourt, no ha variat la situació al front del Somme. La lluita d'artilleria prossegueix amb activitat en la regió de Velluy Berty. A la Lorena fou rebutjat un cop de mà alemany sobre un punt de la regió de Besanghe. Els anglesos han progressat lleugerament a la serra de Warlencourt, on han patit un contraatac. Res a senyalar en el restant del front.

Lluita d'artilleria a la regió de Dixmude i cap a Steenstraete. Res de particular en el restant del front belga.

En el front rus, a l'est del poble de Swiniński, continua la lluita encarnitada. Fora de les habituals escaramu-

más que leer el último discurso de Santacruz en las Cortes. Y con eso sí que yo no estoy conforme, «redeu». Siempre que la lucha se plantea como en Gerona, entre Cataluña y España, me iré yo con la primera. Porque la España oligárquica la he lanzado de mi corazón. Y bien más podéis perdonar esto a mí y hasta que encuentre meritoria la labor cultural de la Diputación de Barcelona, cuando le perdonáis a Soriano su germanofilia y a Lerroux su amistad con Alba y con el Cojo, y a Blasco el que se haya hecho a fabricante de películas. Máxime, cuando yo por eso ni me como ni me bebo nada. Y aguantando, en cambio, insultos que no se le han dirigido a Nilo Sáiz ni a Fantomas. Pero yo, erre que erre. El republicanismo está condenado a perpetua esterilidad, mientras no acepte de corazón y sin reservas mentales el hecho de la nacionalidad catalana. Esto, el trabajar de acuerdo con la naturaleza es lo que da vigor y eficacia a la política de la Lliga. Hay que quitarle a esta esa bandera. Cataluña es republicana, pero el republicanismo es anticatalánista, y estoy por decir que hasta anticatalán. Paes mientras esos dos ideales no se fundan, nuestra actuación se reducirá a dar vueltas a la noria sin sacar jamás un canjilón de agua. Yo, en catalanismo, soy correligionario de los de la Lliga, de los de la Unió, y aún no me paro aquí. Las posibilidades son infinitas. Aparte de que yo no creo en el separatismo de los separatistas. Menos aún, en el de la Lliga. Y si la Lliga fuera separatista, sería igual. Se puede ser separatista por amor a España. Porque esta unidad es la unidad de la muerte y de la impotencia.»

Parlant amb l'actor Viñas

Teníem viu interès en estrényer la mà d'aquest simpàtic artista i coneixer els propòsits que l'animen per a la campanya teatral que començarà avui en el Centre de Lectura. Hi teníem interès perque en Viñas no és un de tants comediants; és un veritable artista que conreua el seu art amb amor i entusiasme i se'l considera el més modern dels actors catalans i a la vegada el més personal de tots ells. Tant és així, que dels principals personatges de les obres del Rusiñol, Iglesias, Guimerà i Mestres n'ha fet creacions definitives i els demés actors s'han hagut de resignar a imitar el treball del Viñas.

Un actor que an aquestes condicions hi ajunta la d'ésser un expert director, és una troballa per al Centre, al que cal felicitar coralment.

Creiem, doncs, que queda justificada la nostra curiositat de volgutére coneixer el plan que's proposa desenrotillar en Viñas i per aixó el visitaremahir a la tarda en el mateix Centre de Lectura.

—Els propòsits que'm guien?... Fer art, en la mida de les nostres forces, ve't-ho aquí!

—No sóc el més indicat per fer lelogi de la meva companyía. El públic de Reus els coneix de sobres per haver-hi treballat tots ells en diverses ocasions i així m'excusa de ponderar els mèrits de la Fremont, de la Verdier i dels companys Bové, Ginestet, Pallach, Santacana... A qui no coneix el públic reusenc és a la dama ingènua senyoreta Fornés i crec que tindrà una agradable sorpresa quan la vegi treballar; perque son excepcionals les facultats d'aquesta jove actriu. Parlant del conjunt de la Companyia puc dir-li que venim tots plens d'entusiasme i fé,

disposats a treballar sense descans per a conseguir el favor del públic, i, encara que no m'estigui bé el dir-ho, tinc la certesa de que el conseguirem...?

—Posarem en escena lo més escullit del teatre antic i modern, i donarem a coneixer infinitat d'obres no representades encara a Reus, ademés d'alguna producció inédita. Contem amb elements per a fer-ho bé i presentar les obres dignament.

—Debutem amb «La Mare» i «La bona gent» perque són dues obres molt aproposit per a la presentació de la Companyia i ademés són obres que per ara no han envellit, ni crec que enveleixin. El públic les veu sempre amb gust... No hi fa res que s'hagi fet molt i que donguin lloc a comparacions!... Les admeterem de bon gust aquestes comparacions!... El proper dijous farem genre ben diferent: «Girasol» de l'Iglesias, qui ens honrará assistint a la representació, i el diumenge següent, «Papá Lebonard». En quant a varietat d'obres, no's queixa-rán els socis del Centre.

—Sí, home! També recitaré monologs... «L'Escudellómetre» i tots els que vulguin.

—El clown de «L'Alegria?... Prou que m'agrada representar-lo. Si puc reunir els elements necessaris també la representarem. Es precisan una de les obres que mereix la meva predicció.

—Jo crec que les funcions s'han de comptar per plens, doncs mai se deu haver vist a Reus un espectacle tan complert a preus tan econòmics. Sense que s'entengui elogi per a nosaltres, l'empresa procedeix amb exemplar esplendidesa per a donar atractius que atraguin concorrença al teatre; decoracions noves per a cada obra, ordre terminant de presentar-les sense regatjar-hi detall, orquestra per a amenitzar els entreactes... En fi, no's pot demanar més.

I no gosant destorbar mes temps a l'amable director del Centre, ens despedirem d'ell, amb una forta estreta de mà.

M.

Gazeta del treball

Del Congrés carril·laire

En les dos darreres sessions celebrades pel Congrés del Sindicat ferroviari Nord, se tractà preferentment, i casi exclusivament, de les represàlies de que tenia coneixement cada Secció i dels procediments a seguir per a esmenar les comeses i evitar les que s'intenten. Després d'alguna discussió se acordà:

Demanar el compliment de lo pactat entre el Govern i el personal, com a solució del conflicte.

Reclamar l'anul·lació de tots els cassis considerats com represàlies.

Si passat un plaç prudencial no fossin ateses les aspiracions del Sindicat, s'emplearan els medis següents per a obligar a l'Empresa a otorgar lo que es reclama:

Atur de braços creuats durant el temps que's determini.

Després, i si davant d'aquesta actitud l'Empresa manté la seva intranзigència, se donaran ordres per a que's faci el servei cumplint totes les formalitats reglamentaries.

I, finalment, si la intranзigència de l'Empresa persistís, se declararà la vaga general del Sindicat.

Quan sigui arribat el moment de la vaga se formarà la Comissió de la mateixa amb representació del Comitè

Teatre Centre de Lectura

Gran Companyia còmic-dramàtica

de la que'n formen part les notables artistes

Senyores Fremont, Verdier i Fornes
i els senyors

Viñas, Ginestet, Bové, Pallach i Santacana

DEBUT AVUI DIUMENGE, DÍA 22 D'OCTUBRE

FUNCIONS TARDÀ I NIT - ENTRADA PER LA PLANTA BAIXA

QUEDA OBERT L'ABONAMENT
EN LA CONSERGERIA DEL CENTRE

De l'Ajuntament

Sessió d'abans d'ahir

Se celebra baix la presidència del senyor Sardà i amb assistència dels regidors senyors Porta, Segimon, Balaguer, Salvat, Jordana, Clivillés, López, Massó, Simó, Pijoán, Sagalà, Rojo, Adserà, Bosch, Roig, Barberà, Prieto, Aguadé i Pons.

Lectura de l'acta de la sessió anterior. Aprovada.

Comunicació del Govern civil notificant un autèntic del Tribunal Suprem de feix 26 de febrer últim pel qual se confirma la providència del Govern civil que ratifica l'accord d'aquest Ajuntament de feix 15 de març de 1912 autoritzant a don Salvador Folch per a establir un dipòsit d'escombraries en una finca de sa propietat. Enterats.

Instància de don Pere Bertrán Blay sol·licitant una plaça de guarda pàsser. A la Comissió.

Solicitat de la casa Editorial de la revista «Las maravillas de España» sol·licitant una subvenció per a dedicar en aquesta ciutat algunes pàgines de dita revista, contenint vistes i relatius dels principals monuments, indústries, etc. A la Comissió.

Dictamen de la Comissió de Foment proposant la concessió dels següents permisos:

A don Francisco Badia Gené per a obrir una porta a la casa núm. 24 del carrer de la Barceloneta.

A doña Victoria Boix Ratés per a construir una cornisa i banquet en la casa núm. 13 del carrer d'Aleus.

A don Josep Pallarols per a construir una acequia en el carrer de Sant Magí a l'objecte de conduir una canyeria d'aigua.

A don Joan Sans Cartaña per a instalar en el terrat de la casa núm. 2 de la plaça de Prim una tela de tres metres quadrats destinada a anuncis per medi de projeccions. Aprovats.

Projecte sobre la taula de la mateixa Comissió de Foment proposant la modificació del capítol 29 de les Ordinances Municipals en matèria de obres de reparació o reforma.

El senyor Simó diu que no pot acceptar-se l'esmena del senyor Adserà perque aquesta canvia totalment l'espiritu del capítol 29 que presenta la Comissió.

El senyor Adserà defensa l'esmena per ell presentada dient que l'aixamplament d'una obertura, lluny de consolidar una façana la desconsolida.

El senyor Prieto, en nom de la minoria possibilista, s'adhereix.

El senyor Simó diu que's permet pintar i estucar una casa que no estigui en línia, però no's pot permetre aixampliar una obertura.

Els senyors Prieto i Adserà insistie-

xen, i la presidència dona per prou discutir l'assumpt i es posa a votació l'esmena del senyor Adserà. Com que els senyors Salvat i Sardà voten en prò de la mateixa resulta empata a dos vots. El senyor Secretari negaix les disposicions referents al cas. Al pre-guntar l'Alcalde-president si s'acorda l'urgència per a fer us del vot de calitat i desempatar, el senyor Barberà diu que podria quedar damunt la taula perque no veu la necessitat de l'urgència. Així s'acorda.

Una vegada acordat, el senyor Simó diu que'l senyor Adserà podrà presentar l'esmena per escrit per a que's regidors que no han assistit an aquesta sessió, en la propera sàpiguen bé de que's tractava.

Algú protesta perque diu que això vol dir que s'ha volat quelcom sense saber de que's tractava.

El senyor Roig diu que potser sí que s'ha sigut quelcom lleuger votant una esmena de paraula.

El senyor Barberà diu que's pot donar per aprovat tot el projecte, tota vegada que en lo restant del mateix està conformes i no presentaran cap esmena.

Dictamen sobre la taula, de la Comissió d'Hisenda pel qual se proposa l'aprovació de 18 comptes aatrassats presents per don Josep Coll Sincalibares per treballs de cerralleria practicats a l'Hospital Civil.

(Se promou un llarg i interessant debat que ressenyarem en l'edició propera).

Son aprovats tots els comptes presents menys uns del senyor Vila (impressor), que queden per vuit dies damunt la taula a prec del senyor Barberà.

El senyor Simó posa en coneixement del Consistori que avui ha acabat la brigada eventual creada i que amb els vuit dies que ha treballat ha ajudat a replanar el passeig nou; prega a l'alcalde ordeni als que hagin de llençar runes que ho facin a continuació de lo que ha quedat replanat.

El senyor Barberà proposa que s'envii al president del Congrés una nota dels regidors i dels partits polítics a que perteneixen.

El senyor Balaguer diu que això ho sab prou bé el senyor governador i no hi ha de què.

El mateix senyor Balaguer diu que té una instància de la Comissió de la Setmana Deportiva solicitant una subvenció. Proposa es concedeixin cent pessetes i l'exemció dels drets de timbre.

El senyor Roig diu que no hi ha números populars en aqueixes festes i que ja'n tenen prou.

El senyor Segimon proposa s'envii una sol·licitud a la Diputació provincial demanant una subvenció en concepte de beneficència doncs amb la Casa Caritat de Reus la Diputació Provincial estàtiva molts diners. Acordat.

El senyor Roig proposa una paga de toca per a la germana del guarda pàsser mort darrerament en Vicens Suárez Torné. Aprovat.

El senyor Aguadé fa un prec a la Comissió de beneficència, contestant-li el senyor Segimon que ho tindrà en compte.

S'aixeca la sessió.

Informació

Com tenim anunciat, avui tindrà lloc en el Teatre del Centre de Lectura el debut de la Companyia Viñas.

A la tarda, a les 5, se posarà en escena l'interessant drama «La Mare» i a la nit, «La bona gent» i «El triomf de la Carn».

OSTRES HIGIÈNIQUES

Companyia Ostrícola de Santander

Depurades per estabulació en aigües filtrades i esterilitzades.

Única instal·lació en el món amb

LLUM-ULTRAVIOLETA

DIPÓSIT EXCLUSIU A REUS: CAFÉ-RESTAURANT DE PARÍS

Tamany petit, 1 Pta. dotzena

Tamany gros, 1'50 Ptes. dotzena

El quadern d'aquesta setmana de «Lectura Popular» publica la noveleta de costums «De fora i de dins», original del distingit escriptor tarrassenc en Josep Soler i Palet.

El director general de Comerç ha dit que actualment se troben de viatge cap Espanya vintze barcos que porten en flete reduït i de distint ports del exterior 44.154 tonelades de blat.

FRANCISCO PRIUS DEMESTRE
Corredor de Comerç Col·legiat
Arraval Santa Agnà, 57.—Telèfon n.º 5
CANVI - VALORS - CUPONS
Negoci els cupons venciment 15 novembre.

Aquesta tarda, a dos quarts de sis, se celebrara a càrrec de la Banda Municipal en la sala del Foment Republicà Nacionalista un lluit ball.

Nostre particular amic don Joan Fatta ha sigut nomenat Agent-correspondent en aquesta ciutat i son districte, de la notable Revista il·lustrada sobre agricultura, ramaderia i indústries rurals, que baixa el títol «La Hacienda» se publica en l'important ciutat de Buffalo (Estats Units), editada en espanyol.

Hem tingut ocasió de veure el nombre pertanyent al mes de juliol d'aquest any i hem quedat verament sorpresos de la expléndida presentació, així com de la competència amb que són tractades les diverses matèries contingudes en el sumari, quines van a càrrec d'experts enginyers industrials i agrònoms, resultant aital Revista de una utilitat extraordinaria per als agricultors i remaders i per totes quantes persones i entitats se preocullen del creixement de la riquesa agrícola i pequinera i petites indústries relacionades amb aquella.

L'amic Fatta, a qui felicitem per la distinció de que ha sigut objecte, admetsotscriptions a l'esmentada publicació a partir des d'aquesta fetxa.

Xoriso marca EL LEON

Fabricat exclusivament amb carns de tocino escullides i fresques

De venda:

Arcadi Fort, plaça Constitució.

Hem sigut atentament convidats a l'inauguració de l'Exposició de documents gràfics de l'obra capdal den

Gaudí, que se celebrarà en el Centre Catòlic.

L'acte inaugural tindrà lloc aquesta tarda, a les sis, amb una conferència il·lustrada amb projeccions que aurà a càrrec de l'arquitecte barceloní en Francesc Folguera.

Comuniquen de Valls que ha sigut detingut en Pere Esteve Vilalta, reclamat per la Comandància militar per insults a institucions militars, per me-di de la premsa.

El Casal Catalanista de Buenos Aires ha publicat la convocatoria dels Jocs Florals que celebrarà enguany, celebrant-se la poètica festa el dia 3 de desembre.

EDUARD REGASENS
ARRAVAL SANTA AGNÀ, 55. TELÉFON 108

Negoci els cupons venciment 15 de novembre pròxim

Compra i venda de tota classe de valors de cotisió corrent.—Compra i venda de paper estranger.—Compra de bitllets de Banc estrangers i monedes d'or nacionals i estrangeres.—Descompte de tota classe de cupons.—Ordres per a les Borses de Barcelona, Madrid i París.

Avui tarda i nit se celebraran grans sessions de cine en el Teatre Fortuny, Sala Reus i Kursaal. En aquest últim hi pendrà part la notable atracció «Troupe Aragón Allegris».

Demà se celebrarà a Valls l'acte de la col·locació de la primera pedra a l'edifici destinat a biblioteca popular, costejat per la Moncomunitat de Catalunya.

Per a CORONES FUNEBRES d'última novetat i a preus baratissims, visiteu LA FINURA, Llovera, 28.—Reus.

Ahir devia publicar-se la reial ordre eridant a files als reclutes del cupo de instrucció de l'actual reemplac.

Tenen que incorporar-se el dia 5 de novembre.

Ha mort en el manicom del doctor Esquerdo el celebrat actor còmic Emili Carreras.

Calçat de totes classes

F. Surroca-Monterols, 26.—REUS.

En la Sucursal de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, durant la pròxima setmana, se trobarà de torn el vocal de sa Junta de Patronat, don Joan Fontana.

A la societat La Palma aquesta tarda s'hi celebrarà ball a càrrec de la banda que porta el nom d'aquella societat.

MODES
R. Camps

Modista de sombreros
Exposarà els últims models de l'actual temporada per a senyores i noies, en l'Hotel de Londres del 23 al 25 de l'actual.

A Barcelona: Córcega, 244, pral.

L'acreditada perfumeria La Finura, instal·lada al carrer de Llovera, 28, ha rebut de varies fàbriques estrangeres un extens assortit de coronas fúnebres propies per a les diàdes de Tot-Sants i Dia dels Morts, les que estarán exposades avui diumenge en la mentada tenda.

Els preus de dites coronas són limitadíssims.

LA VANGUARDIA

DIARI INDEPENDENT
Per a anuncis, suscripció, venda, repartí demés, dirigir-se exclusivament la correspondent, Josep Deu, arraval baix Jesús, 8, accessori, tenda «La Vanguardia».—REUS.

En venda

Se ven un acreditat establiment de Sabateria situat en un punt cèntric d'aquesta ciutat.

Informes en aquesta impremta.

Se necessiten masovers, sense fills petits.

Informes en aquesta impremta.

El Dr. A. TORT NICOLAU, especialitzat en parts i enfermetats de les dones, ex-quefe clínica de la Maternitat i Col·legi de la Pau, de Madrid,

HA TRASLLADAT

el seu consultori al carrer de Sant Joan núm. 2, primer, damunt del Cafè d'Esanya.

Consulta de 10 a 12 i de 3 a 5.

Telèfon número 78

Fa falta
Dependent i Aprendent
per a un comerç de
Merceria i Novetats

d'aquesta.
Informarán en aquesta impremta.

Espectacles

Teatre Fortuny

Grans sessions de cine per a avui. Esplèndit programa.
Preus i hores de costum.

Centre de Lectura

Temporada de 1916 a 1917.—Compania de declamació dirigida pel primer actor don Joaquim Vinyas i de la que'n forma part la notable primera actriu donya Elvira Fremout. Funcions per a avui. Tarda, «La mare».

Nit.—1. d'abono.—«La bona gent» i «El triomf de la carn».

PREUS diaris per a les funcions de nit.—Palco platea amb 4 entrades, 6 pites.—Id. principal amb 4 id., 4'50.—Butaca platea amb entrada, 1.—Id. circular, amb id., 0'69.—Davantera de grada, 0'40.—Entrada a localitat, 0'35.—Entrada general, 0'30.

(Tots els impostos, a càrrec de l'Empresa).

Sala Reus

Grans sessions de cine per a avui. Programa extraordinari.
Preus i hores de costum.

Kursaal de Reus

Grans sessions de cine per a avui. Nou programa de cintes.
Exit de la «Troupe Aragón Allegris».

Preus i hores de costum.

Companyia Reusense de Tramvies

Servei de trens que regirà des del dia 1 d'octubre de 1916.

Sortides de Reus (Arraval Robuster) Sortides de Salou

Tren n.º 26 → 8'25 Tren n.º 25 a les 9'15
→ 12 → 15 → 1 → 16 → 36 → 17'05 → 35 → 18'40

En els diumenges i dies festius s'expondran bitllets d'anada i tornada a 0'60 valesders per al retorn per tot el dia de sa expedició i en tots els trens.

Acadèmia de Dibuix i Pintura

DIRIGIDA PER

Don Tomás Bergadá

Professor suplent de Dibuix de l'Institut general i tècnic

Classes de Dibuix línia, figura, adorno, paisatge i al natural; pintura a l'oli i aquarela i al temple per a pintors decoradors.—Classe especial per a senyoret. Hores de classe convencionals. — L'obertura de les classes al primer d'octubre.

Lliçons a domicili

Arraval baix de Jesús, 31, baixos

AVIS
Als trencats i al públic en general
No hauria de permetre's el cinisme de certis intrusos xarlatans i mercaders d'ofici, que amb el major descaro i frases desllumbrants, anuncien la curació radical de les hernies, sense coneixer sisquera en que consisteix a tal dolència, i sense comptar amb cap títol que justifiqui la seva aptitud.

Molts són els que venen braguers, pocs molt docents els que saben col·locar-los, raríssims els que coneixen que és una hernia.

JOSEP PUJOL

CIRURGIA

Especialista en la curació de les hernies (trencats) amb 28 anys de pràctica entre la casa Clausolles, de Barcelona i monestir establiment de Reus

Braguers de totes classes, lo més pràctic i modern per a la curació o contenció de les hernies per cròniques i rebels que siguin, des de 3 pessetes a 125.

Faixes hipogàstriques o ventrals.

Gran assortit en lentes i gafes

per a miopes i vista cansada

Binocles, teatre i campanya i tot lo concernent al ram d'òptica, cirurgia i ortopèdia.

NOTA.—No equivocar aquest antic i acreditat establiment LA CREU ROJA, dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meva clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que cosa casa meva, s'ha establert prop de la mateixa.

La Cruz Roja'
CASA FUNDADA EN 1896

Monterols, núm. 16, al costat del fabricant de gorres del Isidro Pons

TIPOGRAFIA CATALANA.—LLOVERA, 23

EL GAS MES SENZILL DE TOS;

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afecions transitories constitueixen un període serio i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRONICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

PASTILLES SERRA

compostes de balsàmics, antissèptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratories són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estava el pit, descarrega els pulmons i fan desaparéixer tot seguit la fadiga que oprimia i dificultava la respiració.

Es venen a 2 rals capsula.

FARMACIA SERRA,

Arraval de Santa Agnès, 80 - REUS

No compreu trajos ni abrics
sense abans visitar la

SASTRERIA QUERALT

Monterols, 35. - Reus.

PURESA GARANTIDA

Obsequi als consumidors del
“Cafè Pampa”

EL CAFÉ PAMPA és cultivat i recolectat de llevor especial.—La torrefacció del CAFÉ PAMPA és tan perfecta en la concentració del seu propi aroma, que's considera com un dels més moderns avenços de la ciència i l'indústria.

Per cada compra de 100 grams (tres onces) de CAFÉ PAMPA se regala un bitllet dels següents

PREMIS

- Primer. Una magnífica figura de moviment i una moneda d'or de 25 pessetes.
  - Segon. Un rellotge per a senyor i una moneda d'or de 25 pessetes.
  - Tercer. Un rellotge de senyora i una moneda d'or de 20 pessetes.
  - Quart. Una moneda d'or de 20 pessetes.
  - Quint. Una moneda d'or de 10 pessetes.
  - Sisé. Una moneda d'or de 5 pessetes.
- 21 premis de 2'50 pessetes cada un.

Els números premiats serán els que obtinguin el número igual o les 27 primeres sortes de la Loteria Nacional que se celebrarà a Madrid el dia 22 de desembre de 1916.

Agent exclusiu per a la venda a Espanya:

Román Marimón, Plaça de Catalunya, 7. - REUS

El “Cafè Pampa” se serveix en el BAR AMERICA

Dipòsit de l'exquisit Xocolate del RAM

No deixeu de prendre CAFÉ PAMPA i recomanar-lo als vostres amics

Litinoides Serra

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a l'obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és llegítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estòmac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capses de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; UN PAQUET SOLT: 10 CENTIMS.

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment, proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofostorina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitzà la matèria gris; aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

AROMA CONCENTRAT

AUDITÓRIO

JOQUIN

ALFONS

JOAN

JOSEP

JOSEP